I krisen efter Napoleonskrigene skifter Christiania forretningsstand for en stor del ansikt. De store grandseigneurene måtte gi opp, iallfall de fleste av dem.

Men på ruinene av alle disse fallitter reiste det seg nye handelshus. En slekt av mer borgerlige, nøysomme og arbeidsomme folk slo seg opp.

Mest kjent er vel Jacob Meyer, men han var ikke noen direkte oppkomling, hans far, Peter, drev allerede på Bernt Ankers tid en betydelig forretning ved siden av Paléhaven. Kjent er setningen: «Bernt Anker går i høye tanker, men Peter Meyer passer sine egne saker.»

Nei, en mer fantastisk karriére gjorde Jørgen Young fra Skansegården ved Kongsvinger. Han skal ha vært født i 1784. Dette høres merkelig ut, da han nemlig sikkert må være identisk med den Jørgen Jong (man var i gamle dager ikke så nøye med efternavn) som i 1801 var kramboddreng hos kjøpmann Johan Christensen ved Lilletorvet. Men han var ved denne tid 22 år, altså født 1779. (I 1830 sies han å være 50 år gammel og hans kone 52.) Dette skulle stemme bedre, ellers skulle han bare vært 18 år, da han alt neste år giftet seg med Johanne Torgersen. Borgerskap må han ha hatt før oktober 1802, da den nye borgerbok begynte (den gamle sluttet i 1799).

Dette med Torgersen høres kanskje beskjedent ut, men hun tilhørte den kjente Torgersenfamilie på Sollerud og Riis. Hun var datter av Nils Torgersen, opprinnelig skipper, som eide skipskranen og anla byens første repslageri, og altså sønnedatter av stamfaren Torger Erichsen Lysaker.

Jørgen Young, som i 1801 var en fattig kramboddreng ved Lilletorvet, avanserer med en komets fart, så at han tyve år senere, som en av byens fremste og rikeste menn, blir innvalgt på Stortinget. Begivenheten feires med et dundrende kalas for sine kolleger blant opposi-

ELEKTRISITETSFIRMAET
A. G. JOHANSEN a/s
«VI HAR GNISTEN»

BUTIKKER: Øvre Slottsgate 7
Trondhjemsveien 164
Elisenbergveien 35

Sentralbord: 41 68 85

KONTOR: Rådhusgaten 7b

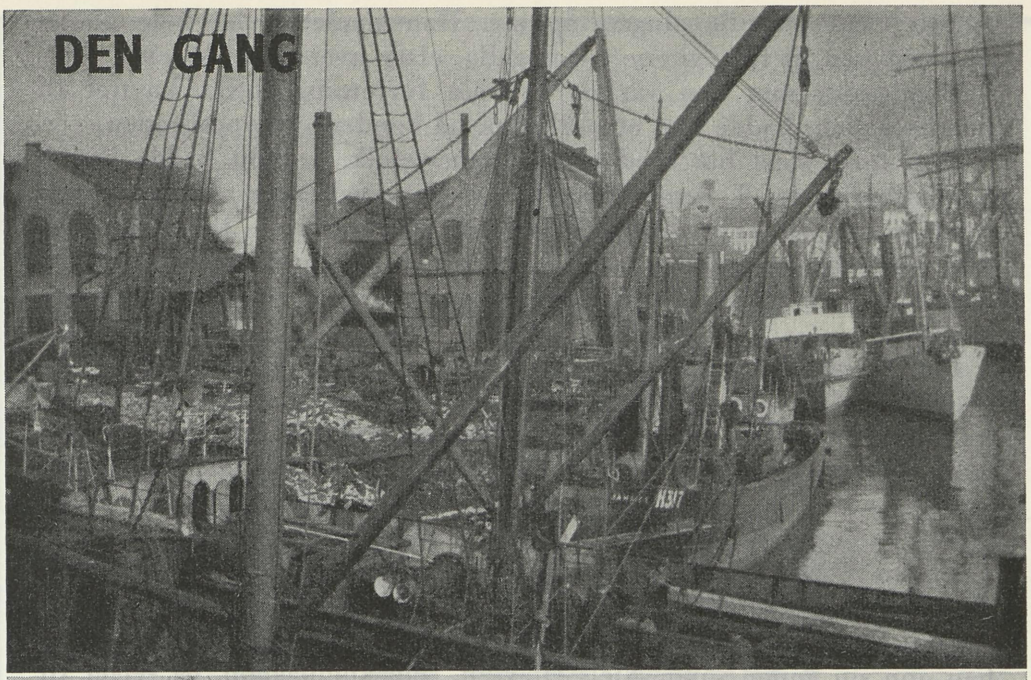

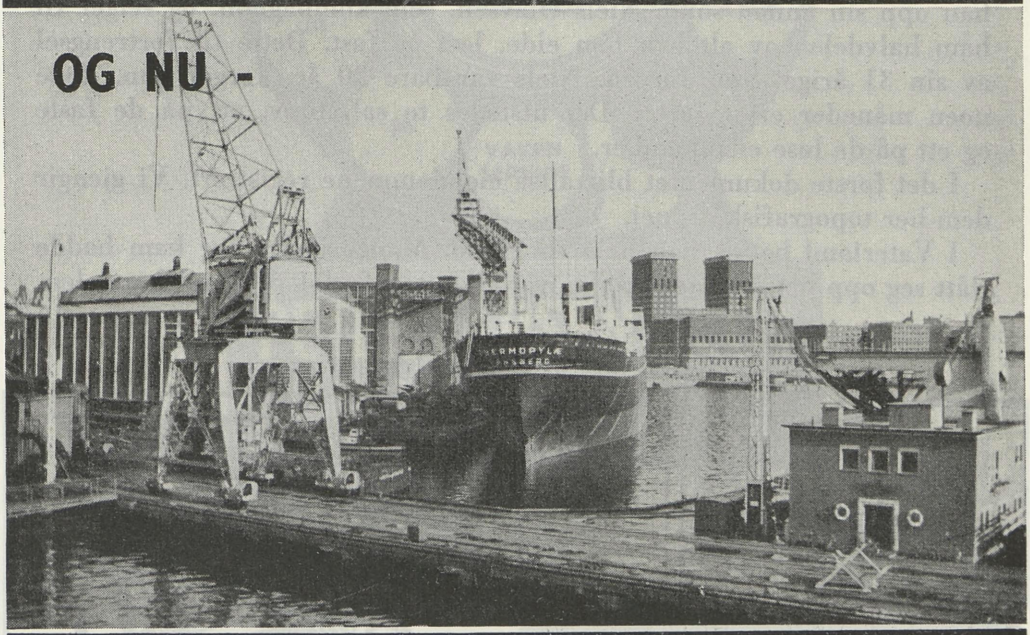

A·S AKERS MEK. VERKSTED

sjonen dagen før Stortingets åpning. Han samlet i det hele gjerne opposisjonen til fest, gjerne i stor galla, efter hver politisk seier.

Bondesønn som han var og ved sin forretning sterkt knyttet til bondestanden, hadde han et sterkt tak på bøndene i opposisjonen.

Han førte stort hus med mange tjenestefolk. I 1830 hadde han 3 handelsbetjenter, 7 tjenestepiker og 8 tjenestedrenger. Hver morgen sommer som vinter — alltid så lyskledt som mulig — kunne man se den temmelig korpulente herre kjøre på torvet for å proviantere for dagen nok til å kunne tilfredsstille en gjestfrihet, som krevet svære forråd.

Det er rent fabelaktig hva denne mannen fikk bygget opp av en bedrift, allsidig som få. Det begynte vel med bondehandel, og den har han nok fortsatt med. Med tiden ble trelasthandelen det dominerende, men skipsreder var han også. Det merkeligste er den mengde forskjellige industrier han drev på alle sine forskjellige eiendommer. Det er nesten utrolig at én mann skulle kunne greie å passe alt.

Jørgen Young ble visstnok tidlig gammel, allerede i 1822 snakkes det om «gamle Young». Han hadde nok arbeidet hardt og levet sterkt. Høsten 1836, bare noen måneder før sin død, (like efter sin kone) tar han opp sin annen sønn, Niels Olavsen, som kompagnon, og selger til ham halvdelen av alt hva han eide, løst og fast. Dette til fortrengsel av sin 31 årige sønn Jørgen. Niels var bare 20 år. Jørgen jun. døde noen måneder efter faren. Det utstedes to salgsbrev, ett på de faste og ett på de løse eiendommer.

I det første dokumentet blir altså eiendommene registrert. Vi gjengir dem her topografisk ordnet.

I Vaterland bodde han hele sin bytid. Mange andre før ham hadde slått seg opp herute, men når de var rike nok forlot de bondehandelen,

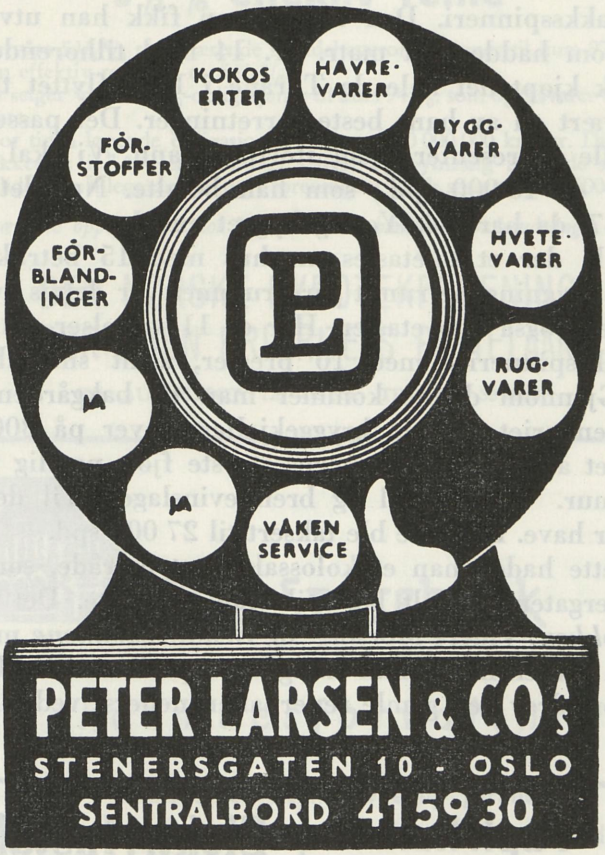
KOKOS ERTER
HAVRE-VARER
BYGG-VARER
HVETE-VARER
RUG-VARER
VÅKEN SERVICE
FÔR-BLAND-INGER
FÔR-STOFFER
PETER LARSEN & CO A/S
STENERSGATEN 10 - OSLO
SENTRALBORD 415930

flyttet til byen og ble kjøpmenn, og kjøpte seg gjerne en titel. Ikke så med Jørgen Young, han ble sitt gamle strøk og sin gamle næring tro, men hadde dog flyttet ned fra Fjerdingen og opp øverst i Storgaten. Hans «iboende gård» var *Storgaten nr. 3* (gammelt nr. 1, 3 og 14). Til den hørte en svær have. Dessuten var det plass til tobakks-spinneri og snusfabrikk, samt et stort brennevinsbrenneri. Der var mange innredninger.

I denne gård hadde Poul Thrane bodd siden 1786. Dit flyttet han også sitt tobakksspinneri. Den lille haven fikk han utvidet med en meget stor, som hadde eget matr. nr. 14 med tilhørende stor løkke.

Young fikk kjøpt det hele da Thrane i 1821 flyttet til Borregård, det skal ha vært en av hans beste forretninger. Det passet jo godt nu når han skulle representere som stortingsmann. Vi skal så høre hva han fikk for de 10 000 spd., som han betalte. Nu, det er efter en takst fra 1837, da har nok Young bygget endel.

Til gaten lå der et to-etasjes murhus med 15 betrukne værelser, kjøkkken etc. Bygningene rundt gårdsrummet var delvis av mur, delvis av bindingsverk også i to etasjer. Her er 11 værelser, en rekke pakkboder, tobakksspinneriet med 10 presser, samt snusfabrikk i bakbygningen. Gjennom denne kommer man til bakgården. Her ligger brennevinsbrenneriet med to bryggekjellere, hver på 800 tønner etc. Her lå også et av byen med omegns største fjøs, nemlig til 100 kuer, oppført av mur. Videre stall og brennevinslager. Til dette hørte en stor og vakker have. Det hele ble taksert til 27 000 spd.

Bak alt dette hadde han et kolossalt stort område, som strakte seg opp til Møllergaten og helt bort til Hausmansgate. Det var *Arnolds- eller Ankerløkken.* Videre *Morsing- og Bendichsløkkene* med påstående hus. Oppe på løkken hadde han anlagt en reperbane i konkurranse med sin svoger, som drev den gamle reperbanen nederst ved elven.

Papirkurver

av eloxert aluminium,

halvrund
for opphenging på vegg, og

rund
for trær og stolper.

Aluminium Foredling A/S

Bentsebrugt. 15 - OSLO - Tlf. 37 36 04

Elektr. Installasjoner

Reparasjoner og levering av elektr. komfyrer, ovner, støvsugere strykejern, motorer o.s.v.

Erling Storm

ELEKTRISKE ANLEGG

Universitetsgt. 22-24. Tlf. 41 16 64, 41 19 61

OSLO

5½ % effektiv rente

Vi selger våre 5¼ % rentebærende ihendehaverobligasjoner til kurs 97 %, hvilket svarer til en effektiv rente på ca. 5½ %.

Dessuten selger vi våre 5 %-obligasjoner til kurs 94 %, som også svarer til ca. 5½ % effektiv rente.

Vi har for tiden løpende obligasjoner for over 100 000 000 kroner. Disse er sikret ved pantsikkerhet i 7 600 eiendommer i byer og bymessig bebygde strøk, i låntagernes solidariske tilleggsansvar og i foreningens fonds som utgjør 3 600 000 kroner.

Be om nærmere opplysninger hos byens meglere, bankenes fondsavdelinger eller hos oss.

DEN NORSKE HYPOTEKFORENING
FOR 2DEN PRIORITETS PANTELAAN

KR. AUGUSTSGT. 12, OSLO. TELEFON 330188

Oslo Sparebank

Formuesforvaltning

Bankens forvaltningsavdeling garanterer:

god service, og sikker oppbevaring av Deres verdipapirer.

En stor del av løkkene hadde Young fått ved gårdkjøpet av Thrane, resten på auksjon efter kjøpmann Poul Clausen for 4 000 spd. I 1837 ble løkkene verdsatt til 10 000 spd., reperbanen og annen bebyggelse til 6 000 spd.

Om «gamle» Young hadde hatt planer om utparsellering her, vet vi ikke, men kort efter hans død får sønnen Niels opparbeidet Youngsgate, og hele området blir regulert i 1846. Det må ha vært et tomtesalg her som vel har kastet endel av seg.

Så går vi videre i Youngs Vaterlandseiendommer.

Brogaten 10 og 12 (gl. nr. 33) med nok et brennevinsbrenneri, to maltgjørerier og fjøs, samt et sukkerraffineri. *Storgaten 34* (gl. nr. 27 med løkkene 285—86). Eiendommen strakte seg helt ned til bebyggelsen ved Carl XII's gate, og her kjøpte han i 1834 nr. 17 (gl. nr. 290). Dette og den ved Brogaten var en meget stor samlet eiendom.

I Rødfyldgaten hadde han den lengst forsvundne gård (gl. nr. 166 b), samt den store gård nr. 12, som hadde tilhørt den kjente Paul Paulsen d. e. Til sist Spindehusgården ved Vaterlands torv, Brogaten 20. Denne gård var i 1815 blitt innkjøpt av interesserte, hvoriblant Jørgen Young, og her ble på sosial basis etablert et linspinneri. Da Mangelsgården kom i sving overtok Young gården.

Nedenfor Saugbanken hadde han skipskran, der som nevnt hadde tilhørt hans svigerfar, og som han efterhvert (1809—1816) hadde måttet overta fra sin svoger. Her bygget han for Selskabet for Christiania Byes Vel, hvor han lenge satt i styret, den i 1820 innviede badepram, byens første friluftsbad. Innenfor hadde han også en stor del av de tidligere Ankerske bordtomter.

I *Fjerdingen* var det han først slo seg ned, men så nær Brogaten at han nøt godt av dette strøks kjøpstadsrettigheter. Det var gammelt nr. 51 han kjøpte i 1803. Her bodde han til han kjøpte Poul Thranes gård og flyttet dit. Eiendommen ble efterhvert utvidet med nr. 39, 52,

H·C·A·MELBYE
St. Olavs plass 3 - OSLO - Sentr.b. 33 14 86

BRAGE
Livs- og pensjonsforsikring
Hovedkontor Prinsens gt. 22
Telefon sentralbord 42 08 50.

O. R. A. S.

OSLO RØRLEGGERBEDRIFT A/S

Ø. SLOTTSGT. 29 TELEFON 41 58 96

AUTORISERT I OSLO OG AKER

Lysaker kemiske Fabrik a-s

NYLANDS VERKSTED
OSLO

Actieselskabet GRANIT, Oslo

Telefon 42 43 50 · 41 48 18

Granitt, Labrador, Marmor, Heller og Skifer

BYGNINGSARBEIDER
massiv utførelse
platearbeider
montering

KANTSTEN
GATESTEN
SMÅBROSTEN
RÅBLOKKER

53, 54 og 55, nu Chr. Krohgsgt. nr. 1, 3, 5 og 7. Det var i dette kompleks han anla sitt store ølbryggeri, nu Schous Bryggeri.

Men han hadde flere eiendommer i Fjerdingen. Nr. 24 (gl. nr. 18 og 19) kjøpt i 1803. Også her bygget han et nytt hus. Øvre Vaskerigang nr. 6 og 8 (gl. nr. 100) med have, kjøpt 1809, Nedre Vaskerigang nr. 6 med have (gl. nr. 94) kjøpt 1809.

Jo, han var nok konge i Vaterland.

På bymarken. Like efter bygården og dertil grensende areal nevnes i fortegnelsen Bolteløkken med have og jordvei. Dette var tydeligvis hans lyststed. Videre Vågehals hauge med løkke nr. 210 og en kvern.

I byen ved havnen hadde han sjøbodene nr. 1, 11 og 18, Røinæsboder alle i nærheten av Langbryggen. Dessuten et pakkhus med tomt (Byfogedtomten) ved Fiskebryggen.

I Aker hadde han mange eiendommer, men vi skal først se litt på hans bordtomter på Grønland.

Han hadde i 1832 kjøpt to tredjeparter av en tolvtepart av bordtomtene. (De var opprinnelig bortforpaktet av staten i tolvtedeler). Videre Rødfyldtomten ved siden av handelshuset Westye Egebergs tomt. Vi skal under Ellingrud høre at han hadde ytterligere en bordtomt her. Han hadde således store tomter på begge sider av elven, så det er tydelig at han drev stort i trelast.

På Grønland hadde han i 1833 overtatt sin svoger Paul Paulsens sjøbod med tilhørende tomt, og hadde også kjøpt en tomt av major Lindern, gård nr. 6, Platougården kallet, mellom Leret og Oslo. Ovenfor Grønland kjøpte han i 1815 Enerhaugen, hvor han bygget arbeiderboliger og bortforpaktet tomter mot arbeidsplikt i hans bedrifter. De lå jo praktisk til.

Foruten alt dette hadde han en rekke landeiendommer:

Andel i ødegården *Lindern*, *Lille Ullevold*, forpaktningsrett til *Bogerud* eng, halve gården *Østensjø* med skog og herligheter, gården *Rustad* med tilliggende sagbruk og husmannsplass, gården *Hanaa* med herligheter, *Sarabråten* med Dahlbak (frasolgt Opsal), *Bendsrud* eller *Jørgensrud*, *Store Steensrud* skog med plass, *Ensjø* med teglverk, her laget han også fajanseovner, *Ellingrud* med tilliggende plasser, jorder, skog og sagbruk m. v. Tilliggende eiendommer: Bogaas, Bjørntvedt og Hellerud skog. Til denne store skogeiendom hørte også Rogaas, Rabben og Bukken i Rællingen samt en fireogtyvendedel av Grønlands bordtomter.

Til sist må nevnes Akereiendommen Dælenengen (eller Collettløkken) med påstående hus.

Jørgen Young hadde også mange eiendommer rundt i Nedre Romerike og Follo.

REALBANKEN

(A/S Kristiania Hypothek- og Realkredit-Bank)

OSLO

HOVEDKONTOR:
TORVGATEN 2, OSLO

TELEFON:
SENTRALBORD 33 04 90

FILIALER:
DRAMMENSVEIEN 20
FROGNERVEIEN 36
FR. NANSENS PL. 5
BENTSEBRUGT. 31
ÅRVOLLVN. 17-19

OPPRETTET 1886

ansvar — innbrudd — ulykke — syke — barne-ulykke — flyulykke — motorvogn kombinerte forsikringer

Forsikringsselskapet

ZÜRICH

Generalagenter:

Tschudi & Eitzens assuranseavd.

Telefon: 42 34 33 *Kirkegt. 2, Oslo*

I *Nitedal: Dahl* og *Skattum* sager. På *Strømmen* gården *Ryen* med skog, plasser og tre sager. Dessuten hadde han av Poul Thrane kjøpt to priviligerte sager på Salberg med plass og møllebruk, samt to Høibro sager med tilhørende plasser kjøpt av Poul Clausen, alt i Sagdalen.

I *Skedsmo:* Gården *Hauger* med skog og to sager, gården Næss med skog og to priviligerte sager. Videre den øvre sag i Nordbye bekk med plass og sameie i Nordbye skog.

Nede i *Ski:* Halvdelen i *Beve* sag, *Kiørnsrud* skog med plass, *Grøstad* skog med plass *Loretsberg, Beckevold* skoger.

I *Krogstad:* Eldor skog.

Bare en av Youngs eiendommer lå utenfor Akershus, nemlig gården *Neslingen* i Spydeberg med *papirmølle,* sag og kvernbruk med inventar, alle herligheter og tilliggelser. På papirfabrikken her hadde han nok laget papiret til de pengesedler han lot trykke under skillemyntmangelen i nødsårene.

Nei, Young var nok en herre med utrolig mange forskjellige industrier.

I 1833 hadde han lagt seg til den store gården, Karl Johans gate 16 (Gjensidige), men den solgte han like før sin død. Også på Hammersborg hadde han en tomt.

For sin halvdel av den faste eiendom skulle sønnen betale 75 000 spd. derav 50 000 i en obligasjon, og resten ble hans del av pantegjelden.

Dessuten solgte Jørgen Young, som nevnt, til den unge sønnen halvdelen av all sin rørlige eiendom, skip og alle slags lager (bl. a. brennevinlager i Bergen), utestående fordringer, besetninger etc. for 65 000 spd. Renten som sønnen skulle betale var ikke mer enn 2 %. Flere av eiendommene hadde i flere år «henstaaet og vil sandsynligen i endnu lang tid komme til at henstaae ubenyttede, saaledes at samme ikke kaster revenuer, men blot tab av sig».

Trelastprisene var ennu elendige, så en rekke skoger ble vel ikke drevet. At også løsøreobligasjonen skulle ha så lav rente motiveres med usikre restanser og skipene som stadig var i fart.

Like før jul overdrar Jørgen Young også den andre halvparten til Niels, så denne hadde sammen med sin kurator kaptein Busch utstedt et samlet gjeldsbrev på 230 000 spd.

Da så Jørgen Young dør ut i februar gjør Niels' søsken opphevelse mot farens transaksjoner, og det hele blir annullert. Dog får Niels på sin lodd gården i Storgaten (hvor han bodde til sin død i 1890), og hele løkkeeiendommen bakenfor. Eiendommene på nedsiden av Storgaten tilfalt den eldste sønnen.

Bolteløkken hadde en av svogrene fått, så allerede da Niels var treogtyve år får han kjøpt seg et herlig lyststed med strålende utsikt

De finner alltid noe pent i

AKERSGATEN 45
OSLO

Illustrert
Familieblad

Ukens glede for voksne og barn.

Fåes overalt!

J. TOSTRUP
ETABLERT 1832
OSLO

KUNSTINDUSTRIELT
VERKSTED
FOR
GULD, SØLV OG EMALJE

VI LEVERER TIL «OSLO BYES
VEL» BELØNNINGENE FOR
LANG OG TRO TJENESTE

på Lille Tøyen. Pussig nok hadde en av Poul Thranes sønner David lenge eid stedet, men Niels Young kjøpte det av Christian Eger.

Siden 1805 hadde Jørgen Young hatt 16 mål av Tøyen i forpaktning på sin kones og sine barns levetid. Dessuten hadde han herute også Aakeberg eller Tolderløkken.

Niels Young bygget meget på Lille-Tøyen, bl. a. i 1861 en helt ny hovedbygning, hvor han hadde speilglassruter, vel en kostbar nyhet på den tid. Kjeglebanen hadde asfaltert gulv.

GREVEVEIEN OG JAKOB BOMSTUA

I 1892 skrives det i Folkebladet om Greveveien. Den menes ikke å gå gjennom det der i den alminnelige bevissthet regnes med til Nordmarka, som sportstrafikken har opptråkket, det grupperer seg om de klassiske steder Hakloa og Sandungen.

Når man skal til Greveveien prøver man å bli rodd fra Brekke til Sander, som kalles et underforvalteri under Brekke. Det hender dog ofte at man må gå rundt vannet, da fergingen ikke er offentlig. Da går man på østsiden av vannet hovedsakelig på en deilig skogssti. Det er en halv mils vei før man kommer opp til Greveveien, som går fra Maridalshammeren til Hakadals verk. Nu var den nærmest en bortglemt vei, men i den tid da hammeren gikk på Hakadals verk, var det aldri stille på Greveveien. Natt og dag hørtes kjørernes sang og skrål og skrik, mens hestene stønnet foran de tunge malmlassene oppover de bratte bakkene. Men fra 1870 årene har ingen hest lenger trukket seg fordervet på den malmen, som fra Arendalskanten ble fraktet opp for å smeltes på Hakadals verk.

Akers Sparebank

Hovedkontor: Grensen 3, Oslo. Tlf. 33 73 70.

Bevilger: Byggelån • Pantelån
Vekselobligasjonslån

Nærmere opplysninger om betingelser fåes ved henvendelse.